

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida
a.d. Banja Luka
za period 01.01-31.12.2022. godine**

Broj: RV079-23

Banja Luka, 27.12.2023. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	3
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	3
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	6
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	6
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	8
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	10
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	11
	1. Uvod	11
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	11
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	11
	4. Nabavke.....	13
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana	14
	6. Finansijski izvještaji	14
	6.1. Bilans uspjeha	14
	6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi	14
	6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi.....	18
	6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti	18
	6.1.4. Ostali dobici i gubici.....	18
	6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda	18
	6.2. Bilans stanja.....	19
	6.2.1. Bilansna aktiva.....	19
	6.2.2. Bilansna pasiva	20
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	23
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	23
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	23
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	23
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje	24

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31.12.2022. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu „Osnov za negativno mišljenje“, finansijski izvještaji Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka, ne prikazuju istinito i objektivno, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 -2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkama 3. i 6.2.1.2. ovog Izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022. godine nije organizovan i izvršen shodno odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer popisom nije obuhvaćeno zemljište, potraživanja od zaposlenih, potraživanja za obračunate nefakturisane prihode, ostale dugoročne obaveze, obaveze za plate i naknade plata, obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine, obaveze za kamate i troškove postupka, a dio imovine i obaveza je popisao bez dokaza da je izvršeno usaglašavanje podataka o stanjima sa podacima preuzetim iz dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu stanja.

Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka nije donio Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama kojim se uređuje sistem računovodstva, kontrolni postupci, utvrđuju računovodstvene politike i procjene i druga pitanja shodno članu 7. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. ovog Izvještaja:

Potcijenjeni su poslovni prihodi i gubitak ranijih godina u iznosu od 20.129 KM, za koliko je precijenjen gubitak tekuće godine, jer korekcija greške iz prethodnog perioda nije izvršena u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragraf 46).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Precijenjeni su rashodi i gubitak tekućeg perioda u iznosu od 8.200 KM, za koliko je potcijenjen gubitak ranijih godina, jer priznavanje troškova proizvodnih i neproizvodnih

usluga i obaveza nije izvršeno na obračunskoj osnovi, što nije u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja i MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. ovog Izvještaja:

U okviru datih avansa u ranijem periodu evidentirane su uplate pravnim i fizičkim licima bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave, čime dati avansi nisu pravdani u najmanjem iznosu od 4.300 KM, što nije u skladu sa članom 8. i 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Precijenjena su kratkoročna potraživanja u najmanjem iznosu od 54.900 KM, za koliko je potcijenjen gubitak ranijih godina, jer nije izvršena procjena naplativosti potraživanja i korekcija istih, što nije u skladu sa članom 50. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.2.2.2. i 6.2.2.3. ovog Izvještaja:

Precijenjene su kratkoročne obaveze u iznosu od 554.526 KM, za koliko su potcijenjene dugoročne obaveze, jer nije izvršena reklasifikacija obaveza po zaključenim sporazumima o nagodbi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka i „Vodovod“ a.d. Banja Luka koje su reprogramirane na period duži od godinu dana, što nije u skladu sa članom 33. i 35. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Potcijenjene su obaveze po osnovu kamata u najmanjem iznosu od 374.091 KM, ostale obaveze po osnovu troškova postupka u iznosu od 117.886 KM i gubitak ranijih godina u iznosu od 491.977 KM, jer navedene obaveze nisu evidentirane u poslovnim knjigama shodno podacima iz poreskih evidencija, što nije u skladu sa članom 38., 47. i 48. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.4, 6.5. i 6.6. ovog Izvještaja:

U poslovnim knjigama za 2022. godinu nisu izvršena rezervisanja za potencijalno negativan ishod sudskih sporova, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 14).

Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže objelodanjivanja u vezi sa stalnošću poslovanja i druga objelodanjivanja shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članu 20. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2022. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za negativno mišljenje“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u Izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su

primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka 27.12.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka za 2022. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka za 2022. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Jedan izvršilac je bio zaposlen na radnom mjestu koje nije sistematizovano, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i članom 26. Zakona o radu.

Upravljanje gotovim novcem nije vršeno u skladu sa članom 3. stav 1) tačka d) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, jer je plaćanje dobara i usluga vršeno gotovim novcem u iznosima većim od propisanih.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. ovog Izvještaja:

Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka nije donio plan javnih nabavki za 2022. godinu i pravilnik kojim se reguliše oblast javnih nabavki, a nabavke štampanog kancelarijskog materijala, režijskog materijala, fotokopir papira, tonera i servisiranja printera i kateringa u najmanjem iznosu od 447.279 KM vršene su bez provođenja postupaka javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6., 13. stav (3) i 17. Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Obračun i isplata bruto plate direktora nije izvršena u skladu sa Odlukom privremenog Nadzornog odbora od 15.08.2022. godine i za pojedina radna mjesta bruto plata je obračunata i isplaćena po višim ili nižim koeficijentima u odnosu na propisane Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na navedeno pod tačkama 3. i 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Odlukama privremenog Nadzornog odbora od 18.05.2022. godine usvojena je ostavka vršioca dužnosti direktora i imenovan je novi vršilac dužnosti direktora. Privremeni Nadzorni odbor je donio Odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora od 03.07.2023. godine, do okončanja postupka izbora, na period od 60 dana. Do dana okončanja revizije privremeni Nadzorni odbor nije donio odluku o raspisivanju konkursa za izbor i imenovanje direktora

kako je propisano članom 51. Statuta, dok je članom 52. Statuta propisano da Nadzorni odbor može imenovati privremenog člana Uprave kao vršioca dužnosti do provođenja postupka izbora.

Posebni kolektivni ugovor za zaposlene iz oblasti medija i grafičke djelatnosti Republike Srpske nije donesen, kao ni Pojedinačni kolektivni ugovor između poslodavca i sindikalne organizacije.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka.

Banja Luka, 27.12.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) donese Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama shodno članu 7. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 2) postupci i procedure provođenja popisa i usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 3) troškovi bruto naknada plata, otpremnina, nagrada i pomoći, bruto ostalih ličnih rashoda, naknada po ugovorima o djelu, troškova postupka, kamata, dati avansi, prihodi od donacija i prihodi od subvencija, dotacija, podsticaja i slično, evidentiraju u poslovnim knjigama shodno članu 17., 44. stav (2, 3, 6 i 8), 47., 48. i 57. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 4) korekcija greške iz prethodnog perioda vrši u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragraf 46),
- 5) rashodi i obaveze priznaju na obračunskoj osnovi shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27),
- 6) izvrši sveobuhvatna analiza stalnih sredstava i ista priznaju i vrednuju shodno zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema,
- 7) poslovni događaji evidentiraju u poslovne knjige na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene isprave shodno članu 8. i 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 8) vrši procjena naplativosti i ispravka vrijednosti potraživanja shodno članu 50. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 9) izvrši analiza nastanka poslovnih događaja koji su evidentirani u okviru kratkoročnih razgraničenja,
- 10) kratkoročne obaveze prema dobavljačima koje su reprogramirane na period duži od godinu dana evidentiraju u poslovnim knjigama u okviru ostalih dugoročnih obaveza shodno članu 33. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 11) na osnovu podataka iz poreskih evidencija o neizmirenim, prijavljenim a dospjelim poreskim obavezama, rješenja o odgodi plaćanja poreskog duga i rješenja o zastari poreskih obaveza izvrši evidentiranje u poslovnim knjigama obaveza po osnovu kamata i troškova postupka i otpis zastarjelih poreskih obaveza shodno članu 31., 38. i 59. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,

- 12) vrše rezervisanja za nepovoljne ishode sudskih sporova shodno zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovima (paragraf 14),
- 13) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije u vezi sa stalnošću poslovanja i druge informacije shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članu 20. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) upravljanje gotovim novcem vrši shodno članu 3. stav 1) tačka đ) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- 2) uspostavi sistem internih kontrola shodno Zakonu o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se primijeni sistem dvojnog potpisa, sačini plan i godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, donesu akta kojima se definiše visina, način korišćenja sredstava reprezentacije, kontrola utroška goriva i normativi potrošnje goriva za svako službeno vozilo, kao i druge aktivnosti zahtijevane navedenim zakonom,
- 3) donosi plan javnih nabavki, donese pravilnik koji reguliše oblast javnih nabavki i da se za izvršene nabavke provode postupci nabavki robe i usluga shodno članu 6., 13. stav (3) i 17. Zakona o javnim nabavkama,
- 4) donose i usvajaju godišnji i trogodišnji planovi poslovanja shodno članu 21. Zakona o javnim preduzećima i članu 72. Statuta,
- 5) koeficijenti za obračun plata koji su propisani Pravilnikom o radu, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i pojedinačnim ugovorima o radu međusobno usklade i definišu u skladu sa stručnom spremom, posebnim uslovima rada i složenošću posla koje zahtijeva radno mjesto.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o privrednim društvima,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- Zakon o porezu na dobit,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o radu,
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- Statut.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Vlada Republike Srpske je kupila cjelokupnu imovinu „Zavoda distrofičara“ a.d. Banja Luka u stečaju i osnovala novi pravni subjekt „Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida“ a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Centar) u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19), Zakonom o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/04 i 78/11) i Odlukom Vlade Republike Srpske o osnivanju od 20.10.2011. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/11). Centar je osnovan kao jednočlano zatvoreno akcionarsko društvo.

Odlukom o osnivanju i članom 8. i 9. Statuta definisana je djelatnost Centra, koja se odnosi na obavljanje socijalne zaštite u ustanovama sa smještajem, socijalnog rada bez smještaja za lica sa invaliditetom, tehničko i stručno obrazovanje, proizvodnju papira i kartona, kancelarijskog materijala i drugih proizvoda od papira, prerađivačke industrije, usluge štampanja, knjigovezačke i pripadajuće uslužne djelatnosti, proizvodnje ambalaže, trgovine na veliko i malo robom, izdavačku i dizajnersku djelatnost, djelatnost pakovanja i drugo.

Organi Centra su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava.

Centar obezbjeđuje sredstva za rad iz prihoda po osnovu obavljanja registrovane djelatnosti, zakupnina, uplatom sredstava od strane Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske i Javne ustanove Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Prijedor i drugih izvora (donacija).

Finansijske transakcije se obavljaju putem računa otvorenih kod poslovnih banaka.

Centar je u propisanom roku dostavio primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2022. godine, a koje se odnose na date preporuke za usklađenost. Primjedbe su prihvaćene i iste ne mogu suštinski uticati na nalaze i dato mišljenje. Uz konačan izvještaj dostavljen je odgovor na date primjedbe.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Centra.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola Centra djelimično su definisani postojećim internim aktima (Statut, Pravilnik o radu i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovano je 28 radnih mjesta sa 59 izvršilaca, od kojih su 33 invalidna lica. Na dan 31.12.2022. godine u radnom odnosu je bio angažovan 51 izvršilac (47 na neodređeno vrijeme i četiri na određeno vrijeme), od kojih je 25 invalidnih lica. U toku 2022. godine zaposlena su četiri izvršioca (tri na određeno vrijeme i jedan na neodređeno), dok je za pet izvršilaca prestao radni odnos, odlaskom u invalidsku penziju (četiri izvršioca) i sporazumnim prekidom radnog odnosa (jedan izvršilac). Jedan izvršilac je bio zaposlen na radnom mjestu koje nije sistematizovano, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i članom 26. Zakona o radu. Sa istim je raskinut radni odnos 09.06.2023. godine, te shodno tome po ovom osnovu nije data preporuka.

Odlukama privremenog Nadzornog odbora od 18.05.2022. godine usvojena je ostavka vršioca dužnosti direktora i imenovan je novi vršilac dužnosti direktora. Privremeni Nadzorni odbor je donio Odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora od 03.07.2023. godine, do okončanja postupka izbora, na period od 60 dana. Do dana okončanja revizije privremeni Nadzorni odbor nije donio odluku o raspisivanju konkursa za izbor i imenovanje direktora Centra kako je propisano članom 51. Statuta, dok je članom 52. Statuta propisano da Nadzorni odbor može imenovati privremenog člana Uprave kao vršioca dužnosti do provođenja postupka izbora.

Sindikalni odbor je 03.02.2022. godine donio Odluku o stupanju u generalni štrajk zaposlenih u Centru, a u cilju ispunjavanja zahtjeva koji se odnose na redovnu isplatu bruto plata, izmirivanja doprinosa na plate, ispitivanja poslovanja Uprave, zaključivanja Kolektivnog ugovora, poboljšanju uslova rada i obnovi zastarjelih sredstava za rad (mašina i ostale opreme) i rješavanja statusa Centra (sufinansiranje ili status budžetskog korisnika). Sindikalni odbor je 11.07.2022. godine donio Odluku o prekidu generalnog štrajka zbog postizanja sporazuma sa poslodavcem. Sporazumom je definisana obaveza Centra da radnicima, učesnicima u štrajku, u skladu sa njihovim zahtjevima isplati četiri najniže plate u Republici Srpskoj za mjesec mart, april, maj i juni 2022. godine iz sredstava Kompenzacionog fonda.

Centar nije donio Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama kojim se uređuje sistem računovodstva, računovodstveni kontrolni postupci, utvrđuju računovodstvene politike i računovodstvene procjene, određuju lica koja su odgovorna za zakonitost i pravilnost nastanka poslovnih događaja, sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava, kretanje knjigovodstvenih isprava, utvrđuju rokovi za njihovo dostavljanje na dalju obradu i knjiženje, postupci pripreme, sačinjavanja i prezentacije finansijskih izvještaja i druga pitanja od značaja za uspostavljanje efikasnog sistema knjigovodstva i računovodstva shodno članu 7. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15 i 78/20).

Centar nije primijenio sistem dvojnog potpisa, shodno članu 9. stav (3) tačka 3) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16), kojim je propisano da se kontrolne aktivnosti naročito odnose na sistem dvojnog potpisa u kojem nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.

Centar nije donio interna akta kojim se definišu visina i način korišćenja sredstava reprezentacije, način kontrole utroška goriva i normativi potrošnje goriva za svako službeno vozilo.

Upravljanje gotovim novcem nije vršeno u skladu sa članom 3. stav 1) tačka d) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/12 i 10/14), jer je plaćanje dobara i usluga vršeno gotovim novcem u iznosima većim od propisanih. Kontrolu plaćanja gotovim novcem izvršila je Poreska uprava Republike Srpske, koja je u Zapisniku o izvršenoj terenskoj kontroli od 13.04.2022. godine utvrdila da Centar nije poslovao u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 52/12, 92/12 i 58/19) i Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem. Po navedenom osnovu je izdat prekršajni nalog kojim je utvrđena novčana kazna pravnom licu u iznosu od 10.000 KM i odgovornom licu u iznosu od 2.500 KM. Odgovorno lice je prihvatilo odgovornost i u roku od osam dana platilo polovinu izrečene novčane kazne u iznosu od 1.250 KM. Osnovni sud u Banjoj Luci je 07.11.2023. godine donio Rješenje o uslovnoj osudi Centra, kojom se izriče novčana kazna uslovno na period od jedne godine, a koja se neće izvršiti ukoliko se ne učini novi prekršaj (tačka 6.5. izvještaja).

U skladu sa Odlukom o popisu i formiranju komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, izvršen je popis imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem

provođenja istog utvrđene su neusklađenosti sa članom 4. i 12. stav (2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21), jer popisom nije obuhvaćeno zemljište, potraživanja od zaposlenih, potraživanja za obračunate nefakturisane prihode, ostale dugoročne obaveze, obaveze za plate i naknade plata, obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine, obaveze za kamate i troškove postupka i dio imovine i obaveza je popisane bez dokaza da je izvršeno usaglašavanje podataka o stanjima sa podacima preuzetim iz dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu stanja.

Vršilac dužnosti direktora Centar nije imenovao odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, provođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole i nisu doneseni plan uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrole i metodologija za provođenje plana, nisu definisani ključni poslovni procesi i uspostavljena knjiga poslovnih procesa, nije donesen akt o upravljanju rizicima i registar rizika i nije izrađena strategija upravljanja rizicima, što nije u skladu sa članom 8. stav (2) i članom 14. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i tačkom 22. Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17).

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost, što je osim u ovoj tački, obrazloženo i u ostalim tačkama izvještaja.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **doneše Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama shodno članu 7. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **upravljanje gotovim novcem vrši shodno članu 3. stav 1) tačka d) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,**
- **postupci i procedure provođenja popisa i usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,**
- **uspostavi sistem internih kontrola shodno Zakonu o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se primijeni sistem dvojnog potpisa, sačini plan i godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, donesu akta kojima se definiše visina, način korišćenja sredstava reprezentacije, kontrola utroška goriva i normativi potrošnje goriva za svako službeno vozilo, kao i druge aktivnosti zahtijevane navedenim zakonom.**

4. Nabavke

Centar nije donio plan javnih nabavki za 2022. godinu i pravilnik kojim se reguliše oblast javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 13. stav (3) i 17. Zakona o javnim nabavkama.

Revizijskim ispitivanjem rashoda utvrđeno je da su nabavke štampanog kancelarijskog materijala (76.229 KM), režijskog materijala (251.572 KM), fotokopir papira (80.538 KM), tonera i servisiranja printera (15.451 KM) i kateringa (23.489 KM) izvršene bez provođenja postupaka javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se donosi plan javnih nabavki, doneše pravilnik koji reguliše oblast javnih nabavki i da se za izvršene nabavke provode postupci nabavki robe i usluga shodno članu 6., 13. stav (3) i 17. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Godišnji plan poslovanja za 2022. godinu kao i trogodišnji plan poslovanja nije donesen i usvojen, što nije u skladu sa članom 21. Zakona o javnim preduzećima i članom 72. Statuta Centra. Planovi nisu doneseni zbog generalnog štrajka zaposlenih u periodu od februara do jula 2022. godine. Izvještaj o poslovanju za 2022. godinu i Plan poslovanja za 2023. godinu su usvojeni od strane privremenog Nadzornog odbora odlukom o usvajanju od 03.07.2023. godine. Izvještaj o poslovanju za 2022. godinu i Plan poslovanja za 2023. godinu su prosljeđeni Skupštini akcionara, odnosno Vladi Republike Srpske na usvajanje. Centar od strane Vlade Republike Srpske nije dobio akt kojim se potvrđuje da su isti usvojeni.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se donose i usvajaju godišnji i trogodišnji planovi poslovanja shodno članu 21. Zakona o javnim preduzećima i članu 72. Statuta.

6. Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji Centra pripremljeni su i prezentovani na obrascima koji su propisani Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/22 i 129/22).

6.1. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha su iskazani ukupni prihodi u iznosu od 1.401.884 KM, ukupni rashodi u iznosu od 1.571.059 KM i ukupni gubitak u iznosu od 169.175 KM.

Ukupni prihodi se odnose na poslovne prihode (1.389.654 KM), finansijske prihode (200 KM) i ostale prihode i dobitke (12.030 KM).

Ukupni rashodi se odnose na poslovne rashode (1.540.832 KM), finansijske rashode (27.041 KM), ostale rashode i gubitke (2.908 KM) i rashode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina (278 KM).

6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi

6.1.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi se odnose na prihode od prodaje robe, prodaje proizvoda, povećanje/smanjenje vrijednosti zaliha učinaka i ostale poslovne prihode.

Prihodi od prodaje robe su iskazani u iznosu od 232.304 KM i od prodaje proizvoda u iznosu od 602.356 KM, a ostvareni su po osnovu obavljanja registrovane djelatnosti najvećim dijelom na osnovu zaključenih ugovora o kupoprodaji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom finansija, Republičkom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove, institucijama pravosuđa, prosvjete i kulture za kupovinu kancelarijskog materijala, štampe raznih vrsta obrazaca itd.

U okviru pozicije smanjenje vrijednosti zaliha učinaka evidentiran je iznos od 20.129 KM kojim je izvršeno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti zaliha sa stvarnim stanjem zaliha po popisu na dan 31.12.2021. godine. Vrijednost zaliha gotovih proizvoda je na dan 31.12.2021. godine povećana za navedeni iznos u odnosu na stvarno stanje zaliha, te je shodno tome potcijenjen gubitak ranijih godina, a precijenjen gubitak tekuće godine. Korekcija u 2022. godini nije izvršena u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragraf 46), jer korekcija greške iz prethodnog perioda nije evidentirana na poziciji gubitka ranijih godina.

Ostali poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 566.713 KM, a odnose se na prihode od zakupnina (24.851 KM), donacija (466.000 KM) i ostale prihode po drugim osnovama (75.861 KM).

Prihodi od zakupnina se odnose na prihode ostvarene po osnovu zakupa poslovnog prostora, a po zaključenim ugovorima sa „Bel taksi“, „Ideal taksi“, Udruženjem ratnih vojnih invalida.

U okviru prihoda od *donacija* evidentirane su uplate iz budžeta Republike Srpske i od strane JU Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, što nije u skladu sa članom 57. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 104/21 i 59/22), jer isti predstavljaju prihode od subvencija, dotacija, podsticaja i sl. Odlukom Vlade Republike Srpske od 23.06.2022. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/22) data je saglasnost Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske na plan utroška sredstava za sufinansiranje nabavke repromaterijala i isplate plata radnicima Centra u ukupnom iznosu od 200.000 KM. Upravni odbor Kompenzacionog fonda je 07.07.2022. godine odobrio 50.000 KM za isplatu plata radnicima Centra. Ugovorom o međusobnim pravima i obavezama od 18.03.2022. godine koji je zaključen između JU Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida i Centra, a u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/12 i 82/15), odobrena su sredstva za finansiranje rada Centra u iznosu od 216.000 KM (isplatom u jednakim mjesečnim ratama od 18.000 KM). Izvještaji o utrošku sredstava dostavljeni su davaocima sredstava. Odlukom Vlade Republike Srpske od 09.02.2023. godine data je saglasnost Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske na plan utroška sredstava za finansiranje djelimične sanacije objekta Centra u ukupnom iznosu od 208.264 KM za period 01.01-31.12.2022. godine. Na osnovu dostavljene pisane informacije za potrebe revizije, sredstva su uplaćena na račun Centra 22.02.2023. godine i dijelom su trošena za redovno poslovanje, odnosno za isplatu plata, pripadajućeg poreza i doprinosa i isplatu dugovanja prema dobavljačima po presudama sudova i po sporazumima o reprogramu (Centar je pod uslovnom kaznom). Centar je ušao u program energetske efikasnosti koji će biti finansiran iz sredstava UNDP preko Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske i od Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske će se tražiti prenamjena sredstava za navedeni projekat, a planirano je da se potrošena sredstva vrate iz redovnog poslovanja. Grad Banja Luka je izdao lokacijske uslove 01.09.2023. godine za realizaciju mjera energetske efikasnosti na objektu Centra. Sastavni dio lokacijskih uslova su „Urbanističko-tehnički uslovi za realizaciju mjera energetske efikasnosti na objektu Centra“ od jula 2023. godine, urađeni od strane „Routing“ d.o.o. Banja Luka.

Prihodi po drugim osnovama su iskazani po osnovu zaključenih ugovora o stanovanju (stanarine i ostali režijski troškovi).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- ***prihodi od donacija i prihodi od subvencija, dotacija, podsticaja i slično evidentiraju u poslovnim knjigama shodno članu 57. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***korekcija greške iz prethodnog perioda vrši u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragraf 46).***

6.1.1.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi se odnose na nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, goriva i energije, plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, amortizacije, nematerijalne troškove i troškove poreza i doprinosa.

Nabavna vrijednost prodate robe je iskazana u iznosu od 151.384 KM, a odnosi se na nabavljenu robu radi dalje prodaje.

Troškovi materijala su iskazani u iznosu od 200.604 KM, a odnose se na nabavku materijala, troškove materijala za izradu učinaka i troškove režijskog materijala.

Troškovi goriva i energije su iskazani u iznosu od 63.736 KM, a odnose se na troškove naftnih derivata (5.448 KM), utrošenu električnu energiju (52.447 KM) i utrošak vode (5.841 KM).

Troškovi plata, naknada i ostalih ličnih primanja su iskazani u iznosu od 874.488 KM, a odnose se na troškove bruto plata (771.774 KM), bruto naknada plata (21.230 KM), bruto naknada članovima Nadzornog odbora (23.988 KM), otpremnina, nagrada i pomoći u skladu sa propisima o radu (10.309 KM) i troškove bruto ostalih ličnih primanja (47.188 KM).

Plate i ostala lična primanja definisane su Zakonom o radu („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 1/16, 66/18, 91/21 i 119/21), Pravilnikom o radu od 08.08.2018. godine i od 04.03.2022. godine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ugovorima o radu. Posebni kolektivni ugovor za zaposlene iz oblasti medija i grafičke djelatnosti Republike Srpske nije donesen, a Pojedinačni kolektivni ugovor između poslodavca i sindikalne organizacije nije zaključen. Cijena rada za zaposlene u oblasti medija i grafičke djelatnosti datira iz 2008. godine i utvrđena je u iznosu od 125 KM.

Revizijskim ispitivanjem obračuna bruto plata utvrđeno je da je bruto plata vršioca dužnosti direktora definisana u visini od 3.000 KM prema Odluci privremenog Nadzornog odbora od 15.08.2022. godine, a obračunata je i isplaćena u bruto iznosu od 3.700 KM. Odlukom privremenog Nadzornog odbora od 26.10.2023. godine izvršeno je usklađivanje obračuna i isplate bruto plate vršioca dužnosti direktora, te shodno tome po ovom osnovu nije data preporuka. Za pojedina radna mjesta bruto plata je obračunata i isplaćena po višim ili nižim koeficijentima u odnosu na propisane, a za pojedina radna mjesta sa srednjom stručnom spremom definisani su viši koeficijenti za obračun bruto plata od radnih mjesta sa visokom ili višom stručnom spremom, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o radu i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Troškovi bruto naknada plata zaposlenih radnika su iskazani u iznosu od 21.230 KM, a u okviru istih su evidentirane naknade za topli obrok zaposlenih, što nije u skladu sa članom 44. stav (3 i 8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, jer iste predstavljaju troškove bruto ostalih ličnih primanja. Takođe, troškovi bruto naknada plata za godišnji odmor, rad u dane državnih praznika, bolovanje na teret poslodavca, noćni rad, prekovremeni rad i ostale naknade (minuli rad) su evidentirani na pozicijama troškova bruto plata, što nije u skladu sa članom 44. stav (2 i 3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, jer isti predstavljaju troškove bruto naknada plata.

Troškovi bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora se odnose na isplaćene bruto naknade članovima privremenog Nadzornog odbora, čija visina je propisana Odlukom o visini naknade članovima Nadzornog odbora Centra od 16.03.2017. godine (400 KM mjesečno) na koju je Vlada Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara dala saglasnost 18.05.2017. godine. Na navedene naknade obračunati su pripadajući porez i doprinosi.

Troškovi otpremnina, nagrada i pomoći u skladu sa propisima o radu se odnose na otpremnine kod odlaska u invalidsku penziju usljed gubitka radne sposobnosti i otpremnine zbog prestanka radnog odnosa prema rješenju od 29.04.2022. godine u visini 40% prosječne plate koja je ostvarena prije prestanka radnog odnosa shodno članu 194. Zakona o radu.

Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda se najvećim dijelom odnose na naknade troškova prevoza zaposlenih (27.868 KM), po ugovoru o djelu (12.912 KM), toplog obroka (523 KM) i pomoć za smrt člana uže porodice (1.091 KM). Evidentiranje naknada po osnovu pomoći za smrt člana uže porodice i ugovora o djelu u okviru troškova bruto ostalih ličnih rashoda

nije u skladu sa članom 44. stav (6 i 8) i članom 47. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, jer iste predstavljaju troškove otpremnina, nagrada i pomoći i ostale nematerijalne troškove.

Troškovi proizvodnih usluga su iskazani u iznosu od 97.440 KM, a odnose se na troškove usluga na izradi učinaka (58.697 KM), transportnih usluga (14.267 KM), usluga održavanja (15.067 KM) i ostalih usluga (9.409 KM).

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na usluge na izradi učinaka koji su sastavni dio procesa proizvodnje tih učinaka (troškove nabavke omota spisa, indeksa, bojanki, slikovnica, usluge dorade i štampe, prekršajnih naloga, kartona, zapisnika, putnih naloga, itd.).

Troškovi transportnih usluga se odnose na troškove mobilnih i fiksnih telefona i interneta (11.038 KM) i troškove ptt usluga (3.230 KM).

Troškovi usluga održavanja se odnose na troškove tekućeg održavanja osnovnih sredstava.

Troškovi ostalih usluga se najvećim dijelom odnose na troškove komunalne naknade Gradu Banja Luka.

Nematerijalni troškovi su iskazani u iznosu od 73.026 KM, a odnose se na troškove ostalih usluga (16.460 KM), reprezentacije (3.979 KM), premija osiguranja (3.187 KM), platnog prometa (3.775 KM), poreza (2.777 KM), doprinosa (19.937 KM) i ostale nematerijalne troškove (22.911 KM).

Troškovi ostalih usluga se odnose na troškove knjigovodstvenih usluga (300 KM), zdravstvenih usluga (1.781 KM), usluga na popravci programa (970 KM) i ostalih usluga (13.409 KM).

Troškovi poreza se odnose na porez na imovinu (755 KM), naknadu za šume (981 KM), protivpožarnu zaštitu (417 KM) i naknadu za korišćenje voda (624 KM).

Troškovi doprinosa se najvećim dijelom odnose na doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za beneficirani staž (14.025 KM).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na troškove oglasa i štampe (1.086 KM), sudske takse (97 KM), ostale takse (437 KM), pretplate na stručnu literaturu (670 KM) i ostale nematerijalne troškove (20.621 KM). Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 20.621 KM se najvećim dijelom odnose na paušal za period 01.01-30.11.2022. godine prema ugovoru o zastupanju i pružanju advokatskih usluga (4.400 KM), pružanje ugovorene pravne pomoći prema ugovoru od 01.12.2022. godine (999 KM), usluge prevoza (821 KM), isplate fizičkim licima za pružanje usluga (2.562 KM).

Centar nije izvršio priznavanje rashoda i obaveza na obračunskoj osnovi za troškove mobilnih telefona (630 KM) i neproizvodnih usluga (7.570 KM), odnosno rashodi nastali u 2021. godini evidentirani su u 2022. godini. Navedeno nije u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja i MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27). Shodno navedenom, precijenjeni su rashodi i gubitak tekućeg perioda u iznosu od 8.200 KM (respektivno), a potcijenjen je gubitak ranijih godina za isti iznos.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- ***koeficijenti za obračun plata koji su propisani Pravilnikom o radu, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i pojedinačnim ugovorima o radu međusobno usklade i definišu u skladu sa stručnom spremom, posebnim uslovima rada i složenosti posla koje zahtijeva radno mjesto,***
- ***troškovi bruto naknada plata, otpremnina, nagrada i pomoći, bruto ostalih ličnih rashoda i naknada po ugovorima o djelu evidentiraju u poslovnim knjigama shodno članu 44. stav (2, 3, 6 i 8) i 47. Pravilnika o kontnom okviru i***

sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,

- **rashodi i obaveze priznaju na obračunskoj osnovi shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27).**

6.1.1.3. Poslovni dobitak/gubitak

Poslovni gubitak je iskazan u iznosu od 151.178 KM kao razlika između ukupno iskazanih poslovnih prihoda (1.389.654 KM) i poslovnih rashoda (1.540.832 KM), a precijenjen je u iznosu od 28.329 KM, po osnovu potcijenjenih poslovnih prihoda (20.129 KM) i precijenjenih poslovnih rashoda (8.200 KM), što je obrazloženo pod tačkama 6.1.1.1. i 6.1.1.2. ovog izvještaja.

6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi

6.1.2.1. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi su iskazani u iznosu od 200 KM.

6.1.2.2. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi su iskazani u iznosu od 27.041 KM, a odnose se na obračunate kamate zbog neblagovremenog plaćanja javnih prihoda po zapisniku Poreske uprave Republike Srpske od 13.04.2022. godine (3.819 KM), Uprave za indirektno oporezivanje BiH (2.708 KM), neblagovremenog plaćanja računa za električnu energiju (15.363 KM) i troškove postupka po Sporazumu o nagodbi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka (5.012 KM). Evidentiranje troškova postupka po Sporazumu o nagodbi u okviru finansijskih rashoda nije u skladu sa članom 47. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, jer isti predstavljaju ostale nematerijalne troškove.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se troškovi postupka po osnovu evidentiraju u poslovnim knjigama shodno članu 47. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti

Gubitak redovne aktivnosti je iskazan u iznosu od 178.019 KM kao razlika između finansijskih prihoda (200 KM) i finansijskih rashoda (27.041 KM), uvećan za poslovni gubitak (151.178 KM). Gubitak redovne aktivnosti je precijenjen u iznosu od 28.329 KM, što je obrazloženo pod tačkama 6.1.1.1. i 6.1.1.2. ovog izvještaja.

6.1.4. Ostali dobici i gubici

Ostali prihodi i dobici su iskazani u iznosu od 12.030 KM, a odnose se na utvrđene viškove materijala i robe po Odluci o usvajanju izvještaja o popisu (400 KM) i po obračunu na dan 31.12.2022. godine (11.630 KM).

Ostali rashodi i gubici su iskazani u iznosu od 2.908 KM, a najvećim dijelom se odnose na utvrđene manjkove materijala i robe (608 KM) i rashodovanja opreme (1.142 KM) po Odluci o usvajanju izvještaja o popisu.

6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda

Na dan 31.12.2022. godine iskazan je neto gubitak u iznosu od 169.175 KM, a po nalazu revizije precijenjen je u iznosu od 28.329 KM, što je obrazloženo pod tačkama 6.1.1.1. i 6.1.1.2. ovog izvještaja.

6.2. Bilans stanja

6.2.1. Bilansna aktiva

Bilansna aktiva je na dan 31.12.2022. godine iskazana u neto iznosu od 4.182.096 KM (bruto vrijednosti od 4.963.797 KM i ispravke vrijednosti 781.701 KM), a odnosi se na stalna i tekuća sredstva.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u neto iznosu od 3.776.571 KM (bruto vrijednosti od 4.558.272 KM i ispravke vrijednosti od 781.701 KM), a odnose se na nekretnine, postrojenja i opremu.

Nekretnine, postrojenja i oprema se odnose na zemljište, građevinske objekte, postrojenja i opremu.

Zemljište je iskazano u vrijednosti od 1.031.968 KM, građevinski objekti u neto iznosu od 2.620.423 KM (bruto vrijednosti od 3.104.766 KM i ispravke vrijednosti od 484.343 KM) i postrojenja i oprema u neto iznosu od 124.180 KM (bruto vrijednosti od 421.538 KM i ispravke vrijednosti od 297.358 KM).

Vrijednost stalnih sredstava je u toku 2022. godine povećana u iznosu od 7.236 KM po osnovu nabavke opreme, a smanjena je po osnovu godišnje amortizacije građevinskih objekata i opreme (80.155 KM) i rashodovanja opreme u neto iznosu 1.142 KM (bruto vrijednosti od 11.013 KM i ispravke vrijednosti od 9.871 KM) po Odluci o usvajanju izvještaja o popisu.

Na osnovu posjedovnog lista broj 3972 od 05.04.2022. godine i zemljišnoknjižnog izvadka od 05.04.2022. godine utvrđeno je pravo korišćenja na nekretninama u društvenoj svojini u korist Centra.

Centar koristi značajan dio opreme čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nulu, a preispitivanje korisnog vijeka upotrebe nije izvršeno shodno paragrafu 51 MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema kojim se zahtijeva da se rezidualna vrijednost i korisni vijek sredstva provjeravaju barem na kraju svake finansijske godine.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se izvrši sveobuhvatna analiza stalnih sredstava i ista priznaju i vrednuju shodno zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su iskazana u vrijednosti od 405.525 KM (bruto i neto vrijednosti), a odnose se na zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja (137.493 KM), kratkoročna potraživanja (246.862 KM), gotovinske ekvivalente i gotovinu (5.820 KM), porez na dodatu vrijednost (259 KM) i kratkoročna razgraničenja (15.091 KM).

Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja odnose se na zalihe materijala (34.324 KM), gotovih proizvoda (74.231 KM), robe (22.402 KM) i date avanse (6.536 KM). Centar nije internim aktom definisao politike odmjeravanja zaliha, korišćeni metod obračuna izlazne vrijednosti zaliha, način vođenja evidencije zaliha i kriterijume kada se pojedine zalihe smatraju zastarjelim, s ciljem njihove procjene i svođenja na realnu vrijednost shodno zahtjevima MRS 2 - Zalihe. Nalogom za knjiženje od 02.01.2022. godine izvršeno je usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti zaliha sa stvarnim stanjem zaliha po popisu na dan 31.12.2021. godine u iznosu od 20.129 KM. Shodno navedenom, na dan 31.12.2021. godine je precijenjena vrijednost zaliha gotovih proizvoda za navedeni iznos, a potcijenjen je gubitak iskazan na dan 31.12.2021. godine (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

U okviru datih avansa u ranijem periodu evidentirane su uplate pravnim i fizičkim licima bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave (ugovor, avansna faktura), čime dati avansi nisu pravdani u najmanjem iznosu od 4.300 KM, što nije u skladu sa članom 8. i 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Takođe, u okviru datih avansa su u ranijim godinama evidentirane isplate po osnovu kamata i troškova u ukupnom iznosu od 90.127 KM, a u vezi prinudne naplate koju je provela Uprava za indirektno oporezivanje BiH, što nije u skladu sa članom 17., 47. i 48. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Za iznos od 90.127 KM koji je evidentiran u okviru datih avansa izvršena je korekcija u 2022. godini na teret gubitka ranijih godina.

Kratkoročna potraživanja se odnose na potraživanja od kupaca (234.818 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (12.044 KM). Potraživanja od kupaca se najvećim dijelom odnose na potraživanja od Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske (31.593 KM), JZU Univerzitetskog klinički centar Republike Srpske (8.756 KM), Osnovnog suda u Banjoj Luci (15.527 KM) i drugih budžetskih korisnika. Centar nije izvršio procjenu naplativosti potraživanja i korekciju istih, iako su potraživanja starija od tri godine, što nije u skladu sa članom 50. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Shodno navedenom, kratkoročna potraživanja su precijenjena u najmanjem iznosu od 54.900 KM za koliko je gubitak ranijih godina potcijenjen.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina se odnose na novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka (4.232 KM) i novčana sredstva u blagajni (1.588 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 15.091 KM datiraju iz ranijeg perioda i u toku revizije od strane Centra nije dokumentovan poslovni događaj po osnovu kojeg su kratkoročna razgraničenja evidentirana u poslovnim knjigama.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- ***poslovni događaji evidentiraju u poslovne knjige na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene isprave shodno članu 8. i 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,***
- ***troškovi kamata, prinudne naplate i dati avansi evidentiraju u poslovnim knjigama shodno članu 17., 47. i 48. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***vrši procjena naplativosti i ispravka vrijednosti potraživanja shodno članu 50. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***izvrši analiza nastanka poslovnih događaja koji su evidentirani u okviru kratkoročnih razgraničenja, te da se na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene isprave izvrši evidentiranje istih u poslovne knjige.***

6.2.2. Bilansna pasiva

Bilansna pasiva je na dan 31.12.2022. godine iskazana u iznosu od 4.182.096 KM, a odnosi se na kapital i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Centar je na dan 31.12.2022. godine iskazao osnovni kapital po rješenju suda u iznosu od 4.367.923 KM. Gubitak je iskazan u iznosu od 3.067.182 KM, a odnosi se na gubitak ranijih godina (2.898.006 KM) i gubitak tekuće godine (169.176 KM).

Gubitak ranijih godina je potcijenjen u iznosu od 520.306 KM, zbog toga što u poslovnim knjigama nisu evidentirane obaveze po osnovu kamata i troškova postupka u ukupnom iznosu od 491.977 KM, korekcija greške nije izvršena na teret gubitka ranijih godina u

iznosu od 20.129 KM i rashodi i obaveze nisu evidentirani u poslovne knjige u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja u iznosu od 8.200 KM.

Gubitak tekuće godine je precijenjen u iznosu od 28.329 KM, a po osnovu potcijenjenih poslovnih prihoda (20.129 KM) i precijenjenih poslovnih rashoda (8.200 KM).

6.2.2.2. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 1.818 KM, a potcijenjene su u iznosu od 554.526 KM po osnovu reprogramiranih obaveza na period duži od godinu dana, a shodno zaključenim sporazumima o nagodbi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka (537.391 KM) i „Vodovod“ a.d. Banja Luka (17.135 KM), što nije u skladu sa članom 33. i 35. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

6.2.2.3. Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja

Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja su iskazani u iznosu od 2.879.537 KM, a odnose se na obaveze iz poslovanja (853.013 KM), obaveze za plate i naknade plata (1.867.531 KM), ostale obaveze (46.409 KM), porez na dodatu vrijednost (8.370 KM), obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (100.221 KM) i kratkoročna razgraničenja (3.993 KM).

Obaveze iz poslovanja se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (847.760 KM). Obaveze prema dobavljačima se odnose na obaveze prema dobavljačima iz Republike Srpske za nabavku roba i usluga, a najvećim dijelom prema ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka (573.482 KM), „Vodovod“ a.d. Banja Luka (20.901 KM), Gradu Banja Luka (42.214 KM), „Grafotisak“ d.o.o. Grude (30.223 KM), MH Elektroprivreda Republike Srpske a.d. Trebinje (86.281 KM), „Čistoća“ a.d. Banja Luka (12.437 KM), „Skandi“ sp Banja Luka (14.075 KM), „Biro-kip“ d.o.o. Banja Luka (7.629 KM) i „Altera“ sp Banja Luka (15.811 KM).

Sporazumom o nagodbi od 10.06.2022. godine koji je zaključen sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka strane su se sporazumjele da Centar isplati glavni dug u iznosu od 384.312 KM u 120 mjesečnih rata (prva rata dospijela 25.09.2022. godine) i troškove postupka u iznosu od 5.013 KM u dvije mjesečne rate. Nakon isplate duga ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka bi izvršila otpis kamate u iznosu od 201.118 KM (izmireno tri rate).

Sporazumom o nagodbi od 10.06.2021. godine koji je zaključen sa „Vodovod“ a.d. Banja Luka strane su se sporazumjele da Centar isplati glavni dug u iznosu od 21.569 KM u 36 jednakih mjesečnih rata (prva rata dospijela 10.07.2021. godine). Kamata na dospjele obaveze u iznosu od 3.355 KM neće se potraživati ukoliko se bude poštovao sporazum (izmireno 13 rata).

Prethodno navedenim sporazumima o nagodbi, obaveze prema ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka i „Vodovod“ a.d. Banja Luka su reprogramirane na period duži od godinu dana i shodno tome su kratkoročne obaveze precijenjene u iznosu od 554.526 KM za koliko su potcijenjene dugoročne obaveze, jer iste nisu reklasifikovane u skladu sa članom 33. i 35. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

U 2023. godini zaključena su sudska poravnanja sa „Čistoća“ a.d. Banja Luka (dug od 2.280 KM isplatiće se u ratama od 01.07-01.12.2023. godine), „Altera“ sp Banja Luka (dug od 19.179 KM i troškovi postupka 4.169 KM isplatiće se u šest mjesečnih rata), „Skandi“ sp Banja Luka (dug od 14.075 KM sa zateznom kamatom i troškovima postupka od 600 KM isplatiće se u roku od 30 dana od dana donošenja presude).

Sporazumom o izvršenju sudske odluke od 14.07.2020. godine, dug po osnovu komunalne naknade za 2017. i 2018. godinu prema Gradu Banja Luka u iznosu od 13.378 KM glavnog duga i 4.177 KM zatezne kamate se izmiruje u 24 jednaka mjesečna anuiteta počev od 15.08.2020. godine (izmireno 14 rata). Sporazumom o izvršenju sudske odluke od

01.03.2021. godine, dug po osnovu komunalne naknade za 2019. godinu prema Gradu Banja Luka u iznosu od 13.378 KM glavnog duga i 2.373 KM zatezne kamate se izmiruje u 24 jednaka mjesečna anuiteta počev od 10.04.2021. godine (izmireno šest rata). Dug po osnovu komunalne naknade za poslovni prostor za period 01.03.2018. do 31.12.2018. godine u iznosu od 5.574 KM prema Gradu Banja Luka, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka, a prema Prijedlogu za izvršenje od 05.09.2022. godine i Rješenju od 15.06.2017. godine je izmiren blokadom računa u januaru 2023. godine.

Obaveze za plate i naknade plata se odnose na obaveze za plate i naknade plata (13.962 KM), porez na plate i naknade plata (197.390 KM), doprinose na plate i naknade plata (1.520.341 KM), ostala neto lična primanja (28.975 KM), porez na ostala lična primanja (18.375 KM) i obaveze za doprinose na ostala lična primanja (88.489 KM).

Ostale obaveze se najvećim dijelom odnose na obaveze prema članovima Nadzornog odbora (23.727 KM), članarine sindikalnoj organizaciji (175 KM), poseban doprinos za solidarnost (13.888 KM), doprinos za solidarnost za Nadzorni odbor (1.920 KM) i ostale obaveze iz 2012. godine (3.706 KM).

Centar nije izmirivao obaveze za porez i doprinose na plate i naknade plata od osnivanja. Prema Poreskom uvjerenju od 10.01.2023. godine, Centar nije izmirio dospjele poreske obaveze sa 31.12.2022. godine u ukupnom iznosu od 2.594.944 KM (sa kamata i troškovima postupka). U skladu sa podacima iz poreskih evidencija Centar nije evidentirao u poslovnim knjigama troškove kamata na neizmirene poreze i doprinose i troškove postupka u ukupnom iznosu od 491.977 KM, zbog čega su potcijenjene obaveze po osnovu kamata najmanje u iznosu od 374.091 KM, ostale obaveze u iznosu od 117.886 KM i gubitak ranijih godina u iznosu od 491.977 KM, što nije u skladu sa članom 31. i 38. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Ministar finansija je donio Rješenje o odgodi plaćanja poreskog duga od 15.05.2023. godine, kojim se nalaže Centru da izvrši jednokratnu uplatu poreskog duga do 31.12.2023. godine. Poreska uprava je donijela Rješenje o utvrđivanju zastare prava na naplatu utvrđenih poreskih obaveza od 30.01.2023. godine u ukupnom iznosu od 519.425 KM. Dug koji se odnosi na doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva u skladu sa članom 81. stav (2) Zakona o poreskom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 78/20 i 37/22).

Porez na dodatu vrijednost se odnosi na obračunati porez na dodatu vrijednost po izdatim fakturama, tj. obaveze za porez na dodatu vrijednost utvrđene po osnovu razlike između obračunatog i akontacionog poreza na dodatu vrijednost.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine se odnose na naknadu za opštekorisna dejstva šuma (981 KM), protivpožarnu zaštitu (417 KM), korišćenje ili zagađenje voda (4.428 KM), obaveze za poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom - beneficirani radni staž (67.504 KM), obaveze za beneficirani radni staž iz 2012. godine (13.834 KM) i ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine (13.056 KM). Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine se najvećim dijelom odnose na obračunati porez na naknade za Nadzorni odbor (12.790 KM).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **kratkoročne obaveze prema dobavljačima koje su reprogramirane na period duži od godinu dana evidentiraju u poslovnim knjigama u okviru ostalih dugoročnih obaveza shodno članu 33. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **na osnovu podataka iz poreskih evidencija o neizmirenim, prijavljenim a dospjelim poreskim obavezama, rješenja o odgodi plaćanja poreskog duga i rješenja o zastari poreskih obaveza izvrši evidentiranje u poslovnim knjigama obaveza po osnovu kamata i troškova postupka i otpis zastarjelih poreskih**

obaveza shodno članu 31., 38. i 59. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Centar na dan 31.12.2022. godine nije imao poslovnih događaja koji bi zahtijevali evidentiranje na pozicijama vanbilansne evidencije.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu tokova gotovine na dan 31.12.2022. godine iskazani su ukupni prilivi gotovine u iznosu od 1.440.107 KM, ukupni odlivi gotovine u iznosu od 1.441.318 KM i neto odliv gotovine u iznosu od 1.211 KM. Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 7.031 KM i stanje gotovine na kraju obračunskog perioda u iznosu od 5.820 KM.

Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazan je u iznosu od 1.211 KM, a predstavlja razliku između priliva gotovine iz poslovnih aktivnosti (1.440.107 KM) i odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti (1.441.318 KM). Po nalazu revizije odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti su precijenjeni u iznosu od 8.466 KM, jer su u okviru istih iskazani odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja po osnovu kupovine opreme.

Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja nije iskazan, a potcijenjen je u iznosu odliva gotovine iz aktivnosti investiranja po osnovu kupovine opreme (8.466 KM).

Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan.

Osim navedenog, nisu utvrđene druge nepravilnosti prilikom sačinjavanja Bilansa tokova gotovine.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

Centar nije u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanio informacije vezane za stalnost poslovanja u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25 i 26), odnosno nije izvršio procjenu sposobnosti Centra da nastavi da neograničeno posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja (tačka 6.6. izvještaja).

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje nisu objelodanjene informacije o sudskim sporovima (tačka 6.6. izvještaja).

Na osnovu dostavljene pisane informacije za potrebe revizije u periodu od 2020. do 2022. godine protiv Centra su vođeni sudski sporovi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka po osnovu duga za isporučenu električnu energiju, Gradom Banja Luka po osnovu duga za komunalnu naknadu u periodu od 2017. do 2019. godine, „Vodovod“ a.d. Banja Luka po osnovu duga za isporučenu vodu, „Skandi“ sp Banja Luka po osnovu duga za izvršene usluge, „Čistoća“ a.d. Banja Luka po osnovu duga za komunalne usluge, „Altera“ sp Banja Luka po osnovu duga za isporučenu hranu, po osnovu neizmirene naknade za rad u Nadzornom odboru, jedna tužba po osnovu uznemiravanja radnika, tri radna spora i četiri prekršajna postupka (uslovne kazne na period od šest mjeseci do jedne godine zbog blagajničkog poslovanja, neredovne isplate plata, uznemiravanja na radu, primjene ugovora o radu itd.).

U periodu od 2020. do 2022. godine sporazumom o nagodbi, izvršenju sudske odluke ili sudskim poravnanjem su riješeni sporovi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka, „Vodovod“ a.d. Banja Luka i Gradom Banja Luka, a u 2023. godini su riješeni sporovi sa „Skandi“ sp Banja Luka, „Altera“ sp Banja Luka, „Čistoća“ a.d. Banja Luka, naknade za rad u Nadzornom odboru, a za tužbu po osnovu uznemiravanja i tri radna spora nije zakazano

ročište. Definisani uslovi izmirenja dugova po prethodnim nagodbama ili poravnanjima su detaljnije obrazloženi pod tačkom 6.2.2.3. izvještaja.

U 2022. godini su zaključena dva Sporazuma o mirnom rješavanju individualnog radnog spora sa dva radnika Centra za povezivanje staža osiguranja, odnosno uplatu duga po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje koji su izmireni u 2022. godini.

Centar nema pokrenutih sudskih sporova protiv drugih lica.

Centar nije u poslovnim knjigama za 2022. godinu izvršio rezervisanje za potencijalno negativan ishod sudskih sporova, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 14).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se vrše rezervisanja za nepovoljne ishode sudskih sporova shodno zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 14).

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

U Napomenama uz finansijske izvještaje Centra za godinu koja se završava na dan 31.12.2022. godine nisu objelodanjene informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja, računovodstvenoj osnovi, primijenjenim računovodstvenim politikama, sudskim sporovima, neusaglašenim saldima potraživanja i obaveza, korišćenom metodu amortizacije, promjenama u toku godine za svaku stavku nekretnina, postrojenja i opreme, načinu vođenja zaliha i promjenama na zalihama, greškama iz prethodnog perioda, strukturi i iznosu svih priliva i odliva gotovine i druge informacije značajne za razumijevanje sredstava, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i tokova gotovine, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25, 26, 112 c i 117), MRS 2 - Zalihe (paragraf 36 i 37), MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine, MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragraf 49), MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 73), MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 86) i drugim relevantnim Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije u vezi sa stalnošću poslovanja i druge informacije shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članu 20. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Revizijski tim

Nevenka Luburić, s.r.

Dragan Zjajić, s.r.